

ROHUPOEST TÄNASE APTEEGINI

Rakvere apteegiajalugu ulatub XVII sajandisse. On teada, et Tallinna esimese Väikese apteegi omanik Friedrich Darling asutas mõned haruapteegid, nendest ühe ka Rakveres. Millal see tegutses, pole teada. Kui arvesse võtta, et F. Darling hakkas Tallinnas apteeki pidama aastal 1660 ning oli juba 1692. aastaks laostunud, võis Rakvere filiaal olla avatud nende aastate ringis. Ent ärge unustagem viimati nimetatud aastaarvu! Just siis rentis Tallinnast tulnud apteeker Salomon Cämmerer parun Tiesenhausenilt tüki maad ravimtaimede aia tarvis. Nii võiksime püstitada oletuse, et S. Cämmerer ostis pankrotti läinud F. Darlingilt ta filiaali ja jätkas selle pidamist. Seda nagu alitaks kinnitada tõik, et apteegi kui sellise avamisest 1692. aastal dokumentides juttu ei ole.

1703. aastal lahkus vahepeal lu-gupeetud kodanikuks saanud S. Cämmerer Rakverest ja pani apteegi ajutiselt kinni. Ta nimelt kartis Põhjasõja sündmusi ja pidas targemaks mõni aeg Tallinnas rohupoodi pidada. Ent juba 1709. aastal mainitakse taas «Rakveres tegutsevat apteekrit S. Cämmereri». Tegelikult palkas ta proviisori apteeki juhatama ja elas edasi Tallinnas, kus ta raehärraks valiti. S. Cämmerer suri seal 1726. aastal.

Nüüd ostis apteegi endine Tallinna Mereväehospidali kirurg ja selle raviasutuse esimene apteeker Albert Wulmann, kes oli juba 1725. aastal Rakveresse elama asunud ja seal endale maja ehitanud. 1735. aastal mainitakse Wulmanni päriajad, äärelt suri ta kas sel või eelmisel aastal. Apteek müüdi võlgu meditsiinidoktor Hermann Johann Richmannile, kes aga maksimisega kuidagi toime ei tulnud. Alles pärast suuri kaebusi said pärijad oma raha kätte.

Ohel õel hiilisid apteegi juurde vargad. Nad kavatsesid püssirohu abil seina õhku lasta ja siis paljutõotava saagi juurde pääseda. Ent oodatud plahvatus jäi paraku tulemata: varastele oli püssirohu asemel kaalikaseemneid müüud.

Kutsumata küllalistest õnnelikult pääsenud H. J. Richmann jätkas apteekritegevust kuni 1767. aastani. Ka tema järglane oli meedik — Samuel Ernst Schlüter, kirurg. Pidanud apteeki siiski ainult kolm aastat, siirdus viimane taas arstiristade juurde ja jätkas praksist

Heino GUSTAVSON,
Eesti NSV Farmatseutide
Teadusliku Seltsi liige

kroonuteenistuses. Uueks apteekriks sai 1770. aastal Carl Magnus Tallquist. Neli aastat hiljem ostis ta maja Pikas tänavas (nüüd Kalinini tn.), kuhu ka apteegi üle löi. Kus see varem asus, pole seni teada. Võiks arvata, et see oli endises A. Wulmanni majas. Apteegimaja Kalinini tänavas on säilinud meie päevini, kuigi tundmatu-teni muutunud: fassaad on moderniseeritud, teine korrus peale ehitatud.

Saanud majavaldajaks, valiti C. M. Tallquist algul kohtufoogtikks, hiljem pürjermeistriks. Ta suri 1786. aasta lõpul. Pärast seda pidas Rakvere apteeki kuni oma surmani 1789. aastal Peter Christian Gruelmann. Pärijad müüsid selle meditsiinidoktor Johann Diedrich von Pezoldile, esimesele Viru kreisiarstile, kes oli mõnda aega Põltsamaa apteegis rohusegamiskunsti õppinud. Kreisiarst jättis peagi apteekriamet — 1793. aastal ostis apteegi proviisor Christian David Rosenthal, kelle õpiaastad olid möödunud Tallinnas Ficki apteegis. Sellest perioodist teame personali kvaliteetivset ja kvantitatiivset koosseisu: peale omaniku-proviisori töötasid veel teine proviisor ja kaks apteekriõpilast.

1825. aasta patku müüdi apteek Johann Reinhold Pilatzkile, Balti apteekide ajalugu uurinud genea-

loog E. Seuberlich kirjutas, et Pilatzki jäi apteekriks ainult 1827. aastani. Toetunud suulistele andmetele, ei tabanud ta kahjaks lött. Tegelikult näitavad Eesti NSV Riiklikus Ajaloo Keskarhiivis säilitatavad materjalid muud. Selgub, et J. R. Pilatzki ei tulnud apteegi majandamisega toime. Ettevõtte jäi juba 1830-ndate aastate alguses täiesti kängu ja 1833. aastal pitsseeriti see üldsegi kinni.

1833. aasta detsembris aga palus apteeker Heinrich Gustav Abel kubernangu arstivalitsuselt privileegi (s. o. apteegipidamise õigust) Rakvere teisele apteegile, mis olevat juba mõnda aega tegutsenud rahva heameeleks ja ka-suks. Millal apteek uksest avas, ei ole kahjaks teada. Võib vaid oletada, et see toimus 1827. aastal, mida E. Seuberlich ekslikult pidas Pilatzki lahkumisajaks.

1834. aastal läks J. R. Pilatzki varandus — ravimivarud ja sisustus — oksjonile. Pakkuma hakkas kuus inimest 500 rublast. Hind kerkis ikka viie rubla kaupa. Lõpuks võttis enampakkumisest osa vaid kaks meest: leitnant von Vietinghoff ja teise apteegi omanik H. G. Abel. Viimane saigi lõpuks 3375 rubla eest varanduse endale, lisaks vana apteegi privileegi. H. G. Abeli juhatusel hakkas Rakveres nüüd kaks apteeki rohtusid müüma. Nii kestis see kuni 1837. aastani, millal mõlemad ühendati ja jätkas tegevust ainult üks apteek Pikas tänavas.

«Rakvere vana apteek Pikal tänaval 1920-ndate aastate algul. Autori sulejoonis koltunud foto järgi.»